

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. В.
ПОРИКА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність	201 Агрономія
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з агрономії
відділення	Агрономія та землевпорядкування

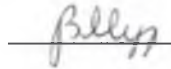
2025-2026 навчальний рік

Програма навчальної дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 201 Агронімія кваліфікації фаховий молодший бакалавр з агрономії. - Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2026. - 20 с.

Укладач: Д. А. Баклан - викладач агрономічних дисциплін

Програму схвалено на засіданні циклової комісії спеціальності Н1 Агронімія
Протокол № 6 від 23.01.2026 р.

Голова циклової комісії

Вікторія МУЗИКА

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»
Протокол № 5 від 26.01.2026 р.

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЄВСЬКА

Баклан Д. А., 2025 рік

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	5
3.	ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4.	СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	7
6.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
7.	ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	14
7.1.	ЛЕКЦІЇ	14
7.2.	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	15
7.3.	САМОСТІЙНА РОБОТА	16
8.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
9.	ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	18
10.	ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
12.	ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
13.	РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» (ОК 9) для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних - 60 години (лекції – 50 години, практичні заняття – 10 годин), самостійна робота студентів - 30 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS - 3	Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство	Обов'язкова
Модулів - 4	Спеціальність 201 Агроніомія	Рік підготовки 3-й
Змістових модулів – 4		Семестр 6 - й
Загальна кількість годин 90		Лекції 50 години
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 години, самостійна робота – 4 години	Освітньо професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Практичні 10 годин
		Самостійна робота 30 годин

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни “Охорона праці та безпека життєдіяльності” є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об’єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов’язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов’язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров’я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен

знати : - небезпечні і шкідливі чинники середовища і наслідки їхніх негативних дій, - засоби і методи підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів, - основи законодавства по охороні праці, обов’язки власників по організації охорони праці на підприємствах, підходи і рішення по поліпшенню умов праці на виробництві; - причини виникнення шкідливостей і небезпек на виробництві і основні заходи по ліквідації і зменшенню їх впливу на працюючих, а також правила безпеки при конструюванні і експлуатації виробничого устаткування Студент повинен

уміти : - визначати вимоги норм, вимірювати і розраховувати фактичні величини виробничих небезпек і шкідливостей, шляхи зниження їх негативного впливу на працюючих; - проводити різноманітні види інструктажу по охороні праці, опрацьовувати інструкції по техніці безпеки; - уміти застосовувати первинні засоби пожежогасіння, проводити протипожежний інструктаж. - практично здійснювати засоби підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів. Основні загальнокультурні та професійні компетенції в результаті вивчення дисципліни бакалаври з відповідних спеціальностей 5 та напрямів підготовки повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов’язаних з забезпеченням життя, здоров’я і працездатності під час роботи та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетенції з охорони праці: Загальнокультурні компетенції: – здатність до ефективного використання положень нормативноправових документів в своїй діяльності; – володіння основними методами збереження здоров’я та працездатності виробничого персоналу. Професійні компетенції: в виробничо-технологічній діяльності: – обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності); – ефективне виконання функцій, обов’язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі; – проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві; в організаційно-управлінській

діяльності: – проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності; – здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов’язковим урахуванням вимог охорони праці; – методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу); в проектно-конструкторській діяльності: – впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов’язкова навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» базується на знаннях таких дисциплін, а саме: Механізація і автоматизація сільськогосподарського виробництва, Агрохімія, Фізичне виховання, Вступ до спеціальності.

4. СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Сформовані компетентності

Символ компетентності	Сформовані компетентності
СК 4	Здатність науково-обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище
СК 9	Прагнення до збереження навколишнього середовища
СК 12	Здатність забезпечувати безпечність праці під час вирощування сільськогосподарських та інших рослин

Результати навчання

Символ результатів	Результати навчання з дисципліни
РН 1	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв’язання практичних ситуацій у сфері агрономії.
РН 6	Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів

PH18	Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності
------	--

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни складає 120 годин, у тому числі – 50 годин лекцій, 10 годин практичних занять, 60 годин - самостійна робота студентів.

Програму дисципліни поділено на чотири модулі. Контроль проводиться у формі тестових завдань та включає перевірку виконання самостійної роботи студентів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Лекція. Тема 1.1 ВСТУП.

Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Лекція. Тема 1.2 Правові та організаційні основи охорони праці.

Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про

охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Самостійна робота 1. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.

Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Охорона праці в законодавчих актах України. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.

Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.

Лекція. Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права

Самостійна робота 2. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Система самоконтролю з техніки безпеки і охорони праці фермерів і одноосібних підприємців.

Лекція. Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.

Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права.

Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії

Лекція. Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст

атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці.

Самостійна робота 3. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Стимулювання охорони праці Паспортизація санітарно – технічного стану умов і охорони праці.

Лекція. Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.

Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.

Самостійна робота 4. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів.

Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.

Практичне заняття № 1. Проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в організації.

Лекція. Тема 1.7 Розслідування та облік нещасних випадків на підприємстві.

Порядок розслідування і обліку нещасних випадків у підприємствах. Повідомлення про нещасні випадки, їх розслідування та облік. Розслідування нещасних випадків які сталися у відрядженнях (Наприклад при археологічних дослідженнях). Спеціальне розслідування нещасних випадків.

Самостійна робота 5. Звітність про нещасні випадки і аналіз причин, що

призвели до них.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

Лекція. Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості.

Самостійна робота 6. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням. Техніка безпеки під час виконання механізованих і електрофікованих робіт.

Практичне заняття №2. Визначення коефіцієнтів тяжкості та частоти травматизму на виробництві. Правила складання акту Н-1.

Лекція. Тема 2.2. Основи фізіології та гігієни праці. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева

(локальна) механічна вентиляція.

Самостійна робота 7. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Інфразвук та ультразвук.

Практичне робота № 3. Дослідження параметрів мікроклімату робочої зони та оцінка, що до відповідальності їх нормативним показникам. Дослідження метеорологічних параметрів в робочій зоні виробничого приміщення Техніка безпеки під час роботи з пестицидами і отрутохімікатами.

Лекція. Тема 2.3 Дія електричного струму на організм людини.

Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Безпека під час експлуатації систем під тиском і кріогенної техніки. Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.

Самостійна робота 8. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним

струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Практичне робота №4 . Дослідження дії електроструму на організм людини. Заземлення та занулення електричних установок на виробництві.

Лекція. Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин.

Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.

Лекція. Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками. Пожежна сигналізація. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.

Практичне заняття № 5. Ознайомитися з технікою застосування первинних засобів пожежогасіння. (пінних, порошкових, вуглекислотних, бром етилових.) вогнегасників. Визначити потребу в первинних засобах пожежогасіння.

Лекція. Тема 2.6 Надання першої домедичної допомоги при нещасних випадках. Основні теоретичні положення (перша допомога, як її надавати). Втрата свідомості травми (штучне дихання, зовнішній масаж серця, шок, непритомність, струс мозку, кровотечі). Термічні впливи (переохолодження, відмороження, перегрівання, термічні опіки). Особливі види травм (хімічні опіки, ураження електричним струмом, ураження блискавкою, утоплення). Отруєння (отруєння загального характеру, отруєння лугами, отруєння окисом вуглецю).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ “ЛЮДИНА -ЖИТТЄВЕ СЕРЕДОВИЩЕ”

Лекція. Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності. Поняття небезпеки, небезпечних ситуацій. Поняття потенційної небезпеки. Класифікація небезпек. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.

Самостійна робота 9. Ризик як оцінка небезпек. Системний аналіз у БЖД.

Лекція. Тема 3.2 Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.

Людина та її походження. Біологічні та соціальні ознаки людини. Діяльність людини. Праця як форми діяльності

Лекція. Тема 3.3 Фізіологічні особливості організму людини.

Анатомо-фізіологічна структура людини. Будова і властивості

аналізаторів. Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергією.

Лекція. Тема 3.4 Психологічні особливості організму людини.

Психіка людини і безпека життєдіяльності. Значення нервової системи в життєдіяльності людини. Значення психіки людини у забезпеченні безпеки життєдіяльності.

Самостійна робота 10. Розвиток психіки і поведінка людини. Властивості і якості людини. Атрибути і риси людини. Характеристики природного середовища.

Лекція. Тема 3.5 Середовище життєдіяльності людини. Загальні поняття середовища життєдіяльності людини. Техносфера як одна з умов життєдіяльності людини. Соціально-політичне середовище. Негативні фактори навколишнього середовища.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. НЕБЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ ТА ПОБУТІ. НЕБЕЗПЕКИ, ЩО ВЕДУТЬ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Лекція. Тема 4.1 Небезпеки виробничої сфери та побуту.

Загальні відомості про техногенні небезпеки. Засоби колективного та індивідуального захисту людини. Дія шуму і вібрації на організм людини. Іонізуючі випромінювання та їх характеристики. Джерела іонізуючих випромінювань. Дія іонізуючих випромінювань на людину. Радіаційна безпека.

Самостійна робота 11. Джерела електромагнітного випромінювання. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини.

Основні заходи та засоби захисту людини від дії електромагнітного випромінювання.

Дія іонізуючих випромінювань на людину. Радіаційна безпека.

Лекція. Тема 4.2 Хімічні та біологічні фактори небезпек. Загальна характеристика шкідливих хімічних речовин. Токсична дія шкідливих речовин на організм людини. Характеристика отруйних речовин. Поняття гранично допустимої концентрації

шкідливих речовин. Загальна характеристика біологічних факторів небезпек.

Самостійна робота 12. Отруйні тварини і рослини. Патогенні організми.

Лекція. Тема 4.3 Психофізіологічні фактори небезпек.

Фізична та розумова діяльність людини. Психофізіологічні фактори небезпек. Фактори, що впливають на продуктивність праці. Енерговитрати людини в процесі життєдіяльності.

Самостійна робота 13. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини. Основні положення ергономіки.

Лекція. Тема 4.4 Природні небезпеки

Класифікація природних небезпек. Тектонічні стихійні лиха. Топологічні стихійні лиха. Метеорологічні стихійні лиха. Пожежі.

Лекція. Тема 4.5 Небезпеки техногенного характеру

Історичний розвиток техногенних небезпек. Аварії з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище. Аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи.

Лекція. Тема 4.6 Соціально-політичні та комбіновані небезпеки

Війни. Тероризм. Екстремальні ситуації криміногенного характеру та способи їх уникнення. Соціальна небезпека – алкоголізм та тютюнопаління. Природно-техногенні небезпеки. Природно-соціальні небезпеки. Захворювання, які передаються статевим шляхом.

Самостійна робота 14. СНІД – синдром набутого імунodefіциту. Наркотики та наркоманія.

Лекція. Тема 4.7 Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.

Забруднення атмосфери міст. Забруднення міських приміщень. Забруднення питної води в містах. Шумове, вібраційне та електромагнітне забруднення міст. Безпека поведінки людей в умовах міста.

Самостійна робота 15. Визначення, причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Запобігання виникненню НС

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових тем	Кількість годин			
	денна форма			
	разом	у тому числі		
лекції		практичні заняття	самостійна робота	
1	2	3	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.				
ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ				
Тема 1.1. Вступ	2	2	-	-
Тема 1.2 Правові та організаційні основи охорони праці.	4	2	-	2
Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	4	2	-	2
Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.	2	2	-	-

Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.	4	2	-	2
Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.	6	2	2	2
Тема 1.7 Розслідування та облік нещасних випадків у навчально-виховних закладах.	4	2	-	2
Всього за модуль	26	14	2	10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ				
Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	6	2	2	2
Тема 2.2. Основи фізіології та гігієни праці.	6	2	2	2
Тема 2.3. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	6	2	2	2
Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2	2	-	-
Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	4	2	2	-
Тема 2.6 Надання першої домедичної допомоги при нещасних випадках.	2	2	-	-
Всього за модуль	26	12	8	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ “ЛЮДИНА -ЖИТТЄВЕ СЕРЕДОВИЩЕ”				
Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	4	2	-	2
Тема 3.2 Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.	2	2	-	-
Тема 3.3 Фізіологічні особливості організму людини.	2	2	-	-
Тема 3.4 Психологічні особливості організму людини.	4	2	-	2
Тема 3.5 Середовище життєдіяльності людини.	2	2	-	-
Всього за модуль	14	10	-	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. НЕБЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ ТА ПОБУТІ. НЕБЕЗПЕКИ, ЩО ВЕДУТЬ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ				
Тема 4.1 Небезпеки виробничої сфери та побуту.	4	2	-	2
Тема 4.2 Хімічні та біологічні фактори небезпек.	4	2	-	2

Тема 4.3 Психофізіологічні фактори небезпек.	4	2	-	2
Тема 4.4 Природні небезпеки	2	2	-	-
Тема 4.5 Небезпеки техногенного характеру	2	2	-	-
Тема 4.6 Соціально-політичні та комбіновані небезпеки	4	2	-	2
Тема 4.7 Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.	4	2	-	2
Всього за модуль	24	14	-	10
Всього за курс	90	50	10	30

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. ЛЕКЦІЇ

Тема і зміст лекції	К-ть годин
ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ	
Тема 1.1 Вступ	2
Тема 1.2 Правові та організаційні основи охорони праці.	2
Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	2
Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.	2
Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.	2
Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.	2
Тема 1.7. Розслідування та облік нещасних випадків на підприємстві.	2
Всього за модуль	14
ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	
Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	2
Тема 2.2. Основи фізіології праці. Вдома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови	2
Тема 2.3. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	2
Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2
Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	2
Тема 2.6. Надання першої домедичної допомоги при нещасних випадках.	2
Всього за модуль	12
ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА	

ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ “ЛЮДИНА -ЖИТТЄВЕ СЕРЕДОВИЩЕ”	
Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2
Тема 3.2 Людина як біологічний та соціальний суб'єкт.	2
Тема 3.3 Фізіологічні особливості організму людини.	2
Тема 3.4 Психологічні особливості організму людини.	2
Тема 3.5 Середовище життєдіяльності людини.	2
Всього за модуль	10
НЕБЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ ТА ПОБУТІ. НЕБЕЗПЕКИ, ЩО ВЕДУТЬ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	
Тема 4.1 Небезпеки виробничої сфери та побуту.	2
Тема 4.2 Хімічні та біологічні фактори небезпек.	2
Тема 4.3 Психофізіологічні фактори небезпек.	2
Тема 4.4 Природні небезпеки	2
Тема 4.5 Небезпеки техногенного характеру	2
Тема 4.6 Соціально-політичні та комбіновані небезпеки	2
Тема 4.7 Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2
Всього за модуль	14
Всього за курс	50

7.2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Практичне заняття № 1. Проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в організації.	2
2	Практичне заняття №2. Визначення коефіцієнтів тяжкості та частоти травматизму на виробництві. Правила складання акту Н-1. Основи фізіології та гігієни праці.	2
3	Практичне заняття №3. Ознайомитися з технікою застосування первинних засобів пожежогасіння. (пінних, порошкових, вуглекислотних, бром етилових вуглекислотних, брометиллових.) вогнегасників. Визначити потребу в первинних засобах пожежогасіння.	2
1	Лабораторна робота № 1. Дослідження параметрів мікроклімату робочої зони та оцінка, що до відповідальності їх нормативним показникам. Дослідження метеорологічних параметрів в робочій зоні виробничого приміщення. Техніка безпеки під час роботи з пестицидами і отрутохімікатами	2

2	Лабораторна робота № 2. Дослідження дії електроструму на організм людини. Заземлення та занулення електричних	2
Всього		10

7.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП. Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Охорона праці в законодавчих актах України. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.	2
2	Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Система самоконтролю з техніки безпеки і охорони праці фермерів і одноосібних підприємців.	2
3	Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Стимулювання охорони праці Паспортизація санітарно – технічного стану умов і охорони праці.	2
4	Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи. Система самоконтролю з техніки безпеки і охорони праці фермерів і одноосібних підприємців.	2
5	Звітність про нещасні випадки і аналіз причин, що призвели до них.	2
6	Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням. Техніка безпеки під час виконання механізованих і електрофікованих робіт.	2

7	Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Інфразвук та ультразвук.	2
8	Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наблизенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.	2
9	Ризик як оцінка небезпек. Системний аналіз у БЖД.	2
10	Розвиток психіки і поведінка людини. Властивості і якості людини. Атрибути і риси людини. Характеристики природного середовища.	2
11	Джерела електромагнітного випромінювання. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини. Основні заходи та засоби захисту людини від дії електромагнітного випромінювання. Дія іонізуючих випромінювань на людину. Радіаційна безпека.	2
12	Отруйні тварини і рослини. Патогенні організми.	2
13	Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини. Основні положення ергономіки.	2
14	СНІД – синдром набутого імунodefіциту. Наркотики та наркоманія.	2
15	Визначення, причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Запобігання виникненню НС.	2
Всього		30

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, малюнки і табличний матеріал, дискусійні обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань. На заняттях студенти, використовуючи теоретичний матеріал, приймають рішення щодо застосування того чи іншого елементу, наявного ресурсу - забезпечення, характеру використання засобів та проводять відповідні розрахунки.

Також використовується виконання групових завдань, проведення ділових та рольових ігор.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовими модулями включають тестові питання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу шляхом складання контрольних тестових завдань;
- із практичних занять - перевірка виконаних завдань та складання тестових завдань;

Оцінки з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи.

Поточний контроль рівня знань та умінь студентів здійснюється у формі виконання модульних тестів, дискусійних обговорень проблемних питань.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на іспиті у формі тестування на комп'ютерах.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, реферати, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою - «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили всебічні, систематичні і глибокі знання навчального матеріалу, вміння вільно виконувати будь – які завдання, передбачені програмою, ознайомлені з основною і додатковою літературою, що рекомендована програмою.
«Добре»	Отримують здобувачі освіти, які засвідчили систематичний характер знань навчально - програмового матеріалу, успішно виконують передбачені програмою

	завдання, засвоїти основну літературу, рекомендовану програмою.
«Задовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, які справляються з виконанням завдань, передбачених програмою, ознайомлені з основною літературою, рекомендованою програмою, але допустили помилки у відповіді на екзамені.
«Незадовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили прогалини у знаннях, припустилися принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, неспроможні продовжувати навчання в коледжі.

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди, малюнки, таблиці.
3. Нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіапроектори в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення модульного та підсумкового тестового контролю знань студентів.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.

Основна література

1. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І.М. **Основи охорони праці.** – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
2. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. **Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб.** – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
3. Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І., Ковтун Р.М. **Охорона праці: навч. посіб.** – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 374 с.
4. Русаловський А.В. **Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. 4-те вид., допов. і перероб.** – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

Додаткова література

1. Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Сабарно Р.В., Каштанов С.Ф., Мітюк Л.О., Третьякова Л.Д., Ткачук К.К., Чадюк А.В. **Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб.** – К.: Лібра, 2009. – 475 с.
2. Пістун І.П. (ред.) **Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб.** – Львів: Тріада плюс, 2010. – 648 с.
3. Пістун І.П. (ред.) **Охорона праці (практикум): Навч. посіб.** – Львів: Тріада плюс, 2011. – 436 с.
4. Серіков Я.О. **Основи охорони праці: Навч. посіб.** – Харків: ХНАМГ, 2007. – 227 с.

Інтернет-ресурси

1. Державна служба України з питань праці (Держпраці) — <https://dsp.gov.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України (МОН) — <https://mon.gov.ua/>
3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) — <https://dsns.gov.ua/>
4. Пенсійний фонд України (ПФУ) — <https://www.pfu.gov.ua/>
5. Верховна Рада України — <https://www.rada.gov.ua/>
6. Нормативні акти України — <https://zakon.rada.gov.ua/>